

Koliko je bilo mračnikov na nebu leta 2018 in 2019?

Primož Presetnik

Od 2016 leta člani društva sodelujemo tudi pri mednarodni akciji *Koliko je mračnikov na nebu?*, ki so jo začeli kolegi z Avstrije. Dogaja se sredi septembra, sodelovanje pa je zelo enostavno. V določenem tednu greš zvečer sam, še bolje s tovariši, na mesto, ki si ga izbereš sam. Potem si od 15 minut pred sončnim zahodom, do približno 45 minut po njem, ali do kolikor ti dovoli mrak, na 5 minutne intervale zapisuješ koliko si hkrati videl največ navadnih mračnikov (*Nyctalus noctula*) letati po nebu. S podatki kot so datum, koordinate mesta opazovanja, uporabljena metoda, ... izpolniš še kratek obrazec in to je to. Če štetje ponoviš dvakrat, pa si sploh pohvaljen.

Namen te vaje je dolgoročen in večplasten. Prvič upamo, da se bo preko let (10 in več) nabralo dovolj podatkov da bomo lahko tako nadzorovali morebitne spremembe v številu navadnih mračnikov, za katere sicer v Evropi ne obstaja resnega monitoringa. Drugi, zame morda še bolj pomemben cilj, pa je vključiti v dejavnost z netopirji čim več oseb, saj je metoda zelo enostavna. Četudi se kdo ne drži metode, "orniji"¹, kot si pravijo sami, so še posebej samosvoji, vseeno dobimo zanimive podatke o številu navadnih mračnikov. Tretji cilj pa je, da lahko, brez hitenja, končno v miru opazuješ netopirje.

V letu 2018 nas je 10 na 7 mestih opravilo 10 opazovanj (2× na treh mestih: pridni Jana, Dejan in Primož). V letu 2019 pa nas je 20 na 13 mestih opravilo 16 opazovanj (2× na treh mestih: lepo pohvaljeni Eva, Dejan in Tea). Leto 2018 je bilo nenavadno leto, saj na najboljših in preverjenih mestih večkrat sploh nismo videli niti enega navadnega mračnika. Leto 2019 je bilo bolj običajno in smo na vseh mestih videli vsaj enega mračnika. V obeh letih so po številu opaženih mračnikov spet zmagali kolegi "ptičarji"² oz. kar Dejan, ki je leta 2018 na pri zadrževalniku Medvedce videl hkrati 7 navadnih mračnikov, leta 2019 pa kar 18. "Ptičar" Borut je 27. 9. 2019, sicer izven okvirov metode, ob Ptujskem jezeru, naštel brez podvajanja kar 43 navadnih netopirjev. Dejan je leta 2019 prispeval še zanimivo primerjavo štetja navadnih mračnikov brez in z daljnogledom (Tabela 5), ki kaže kako pomemben pripomoček je daljnogled pri štetju mračnikov.

S 6 navadnimi mračniki nad Koseškim bajerjem v Ljubljani je Eva dokazala dve stvari, prvič da se da tudi v centralnem delu Slovenije videti več kot par mračnikov hkrati, in drugič da je ostrega pogleda (preverjeno tudi z daljnogledom). Omeniti velja še, da je število mest in tudi število sodelujočih v letu 2019 precej dvignila Jasmina, ki je opazovala na kar petih mestih, na opazovanje pa privabila vse bližnje sorodnike in znance.

1 Slovar slovenskega knjižnega jezika: ornitológ -a m

1. strokovnjak za ornitologijo, ptičeslovec: (op. a.: pogovorno "orni")

2 Slovar slovenskega knjižnega jezika: ptičar -ja m

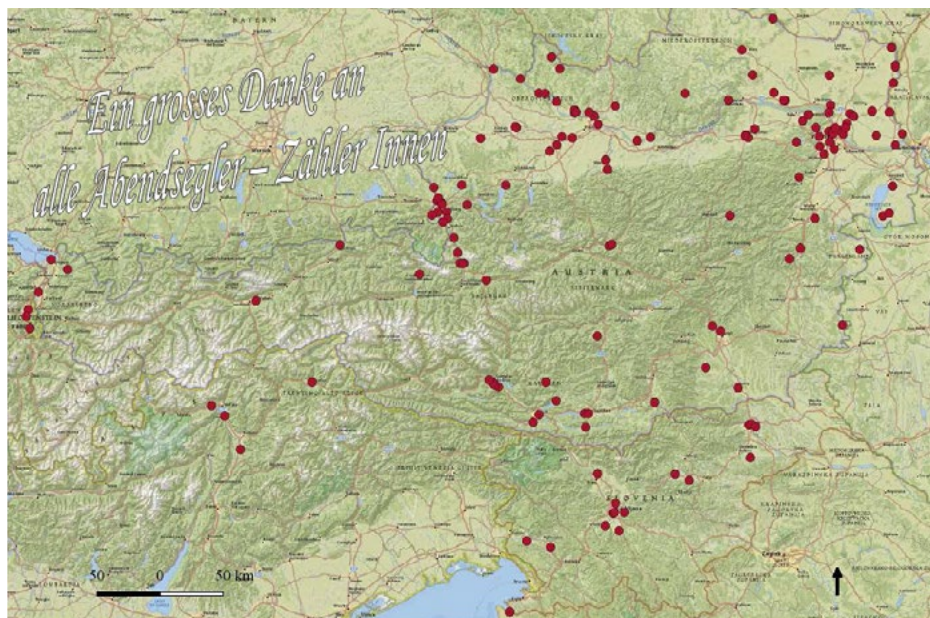
1. kdor lovi ali prodaja ptiče: ptičarji so nastavljali zanke

2. srednje velik lovski pes rjavkaste barve ... (op. a.: pogovorno tudi pripadnik človeškega plemena, ki za zabavo, včasih pa tudi službeno, opazuje ptiče)

TABELA 5. Primerjava števila navadnih mračnikov vidnih v pet minutnih intervalih z in brez daljnogleda na zadrževalniku Medvedce (Dejan Bordjan in litt.).

DATUM	-10	-5	SONČNI ZAHOD	+5	+10	+15	+20	+25	+30	+35	+40
14. 9. 2019	0	0	0	1 / 0	7 / 0	11 / 1	18 / 1	13 / 2	15 / 0	16 / 2	9 / 0
20. 9. 2019	0	0	0	0	0	0	0	6 / 3	11 / 4	7 / 1	7 / 0

Sodelujoči: Dejan Bordjan, Nina Cerkvenik, Danaja Zagmajster Delić, Teo Delić, Nina Gregar, Samo Grgurevič, Borut Juriševič, Katja Lobe, Luna Zagmajster Lovrek, Svit Zagmajster Lovrek, Gregor Kotnik, Helena Kotnik, Jasmina Kotnik, Jana Mlakar, Eva Pavlovič, Flora Pečar, Tamara Kavčič Plohl, Monika Podgorelec, Primož Presetnik, Borut Štumberger, Sitka Tepeh, Simona Vilčnik, Maja Zagmajster, Metka Zagmajster.

SLIKA 19. Skoraj v stilu dunajskih filharmonikov vsem sodelujočim avstrijski kolegi pošiljajo velike zahvale skupaj s karto mest hkratnega štetja navadnih mračnikov (*Nyctalus noctula*) v letih 2016-2018, mesta za leto 2019 pa še niso vključena (© KFFÖ, Kartengrundlage: ESRI National Geographic).